

4.9 Sjællandsgadekvarteret

Københavnerens velfærd: Kommunens velfærdskvarter til den nyopståede arbejderklasse.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter Sjællandsgades Skole og Badeanstalt, Simeons Kirke og en række boligkarréer omkring Stevns-gade og Sjællandsgade.

Begrundelse

Sjællandsgadekvarteret er et planlagt byområde, der med et samlet udbud af arbejderboliger og offentlige faciliteter som skole, kirke og badeanstalt udgjorde et af kommunens initiativer til at løse arbejderklassens behov for bolig, uddannelse og sanitet omkring århundredeskiftet. Kulturmiljøet er i dag en velbevaret bebyggelse med et tydeligt arkitektonisk helhedspræg, hvor de oprindelige funktioner er klart aflæselige i bygningerne.

Planen for Sjællandsgadekvarteret

Perioden omkring år 1900 var præget af industrialisering, vandring fra land til by, befolkningstilvækst og boligspekulation. Forholdene for den nye samfundsklasse, lønarbejderne, var præget af vilkårlighed. Kommunens ambition med planlægningen og opførelsen af Sjællandsgadekvarteret var derfor at tilvejebringe boliger og institutioner i ét samlet kvarter til opfyldelse af borgernes behov for stabile boligforhold, hygiejne, uddannelse og religiøs udfoldelse. Kvarteret blev opført i perioden 1915-1929 og indeholdt udover boligerne også folkeskole, badeanstalt og kirke, som skulle betjene lokalområdet på Indre Nørrebro. Badeanstalten er særligt bemærkelsesværdigt som et kommunalt tilbud til i en periode, hvor store dele af byens befolkning boede i lejligheder uden bad.

Bebyggelsens arkitektur

Sjællandsgadekvarteret var et kommunalt prestigeprojekt, og kommunens indflydelse og stolthed over kvarteret kan aflæses i våbenskjoldene over flere af opgangene. Kommunens helhedstænkning kommer derudover til udtryk i den sammenhængende byggestil i området. Bygningerne er opført i røde tegl på facade og tag, opsprossede vinduer og en enkel detaljering præget af tidens arkitekturstrømninger. De offentlige funktioner, badeanstalt, skole og kirke, fremhæves i bebyggelsen med en mere bearbejdet og rigt detaljeret arkitektur. Bebyggelsen blev udformet til at skaffe lys og luft til beboerne som reaktion mod de tætte karrébebyggelser, der var blevet bygget i stort omfang på brokvartererne af private bygherrer. Derfor blev karréerne i Sjællandsgadekvarteret opført i op til fire etager uden baggårde og sidehuse, og kvarteret indeholder dertil en samling rekreative områder, herunder grønne gårdrum, forhaver og park.

Bærende bevaringsværdier

- Kvarterets bebyggelsesstruktur med etagehuse i fire etager, der omkranser grønne gårdrum.
- Bebyggelsens ensartede arkitektoniske helhedspræg med en gennemført brug af røde teglstene på facade og tag (med undtagelse af skolens skifertag), opsprossede vinduer og detaljering, der er typisk for tidsperioden.
- Områdets bygninger, hvor de forskellige oprindelige anvendelser er tydeligt aflæselige, herunder boliger, badeanstalt, kirke og skole.
- Bepantningen i området, herunder træerækker, allétræer rundt om legepladsen, samt grønne forhaver og haveanlæg.

Sårbarhed

Bebyggelsen er sårbar overfor om- og tilbygninger, der ikke er tilpasset bebyggelsens arkitektoniske helhedspræg, herunder f.eks. ophængning af dominerende altaner, eller ændringer, der bryder de karakteristiske røde tegltage. Områdets åbne, grønne præg er sårbart overfor befæstelse af større arealer, fældninger af træer i træerækker og alléer samt opsætning af høje faste hegn.

Nuværende sikring

- Sjællandsgades Bad er fredet.
- Simeons Kirke er sikret ved Folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.
- En række bygninger er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.

Udviklingsmuligheder

Kulturmiljøet er tæt bebygget, og der er begrænsede udviklingsmuligheder. Eventuelle mindre bygningsændringer skal tilpasses bebyggelsernes oprindelige arkitektoniske udtryk.

Lignende eksempler

Kulturmiljø 4.6 På Bjerget og Bispeparken og kulturmiljø 4.8 Tingbjerg

